

Herdenking 80 jaar bevrijding op Britse Militaire Begraafplaats te Nederweert op 9 november 2024

Dear guests from abroad,
Eighty years ago, men from abroad brought back freedom here.
And as welcome as they were then,
as welcome you can feel today.
Please forgive me for switching to Dutch,
in which I tell how important it remains
to keep telling the stories of the past
keep telling them,
over and over again...

Beste mensen,

Bijna twee maanden geleden
vertelde ik in Mesch
voor de nationale televisie
hoe belangrijk het is
dat we de verhalen van toen,
vooral de regionale,
blijven vertellen.

Allereerst omdat ze samen een
'meer eerlijke, betere en meer volledige' geschiedenis
van onze bevrijding vertellen.

Ja, Mesch dat kleine grensdorpje
in het uiterste zuiden van ons Limburg
mocht die dag – op 12 september 1944 –
als eerste - Amerikaanse – bevrijders
verwelkomen;
en binnen twee dagen kon ook in Maastricht
als eerste Nederlandse stad de vlag uit;
én in het omringende heuvelland,

maar daarmee was niet heel 'het zuiden'

in een vloek en een zucht bevrijd
zoals vaak op school werd geleerd.

Zo weten jullie dat ook hier in Nederweert.
Hier trokken op 22 september de Britten binnen,
maar toen moest de echte strijd
- om de kanalen hier -
nog beginnen; en

- *wisten* ze hier twee maanden lang
wat het betekende om een stad in de frontlinie te zijn;
- *voelden* ze hier hoe het was om met tientallen mensen in kelders te schuilen van nog
geen 20 vierkante meter;
- *zagen* ze hier hoe hun straten en kerk aan puin werden geschoten; en
- *rouwden* ze om de verloren en verspilde levens
van burgers en bevrijders...

En ja, dat is meteen de tweede reden
waarom ik – wij – die verhalen
moeten blijven vertellen.
Omdat ze ook zo verschrikkelijk lijken
op wat mensen nu aan de rand van Europa
en in het Midden-Oosten meemaken.

Verhalen die ver weg lijken,
waar we bijna niet meer naar kunnen kijken,
maar een stuk dichterbij komen
als ze zich óók hebben afgespeeld
in je eigen straat, wijk of stad,
met families die je misschien wel kent.

Maar bovenal vertel ik ze
omdat ze leren
hoe gruwelijk veel leed en leven
onze vrijheid heeft gekost.
Zie alleen al dit kerkhof
met de honderden mannen
gevallen voor onze vrijheid en democratie.

Zoals kapitein **Peter Borthwick**,
in 1922 geboren in Fulmer,
zo 'n typisch pittoresk Brits dorp
op zo 'n 30 kilometer ten westen van Londen
met toen een paar honderd inwoners
en een sterke gemeenschapszin...

Zijn leven eindigde 22 jaar later
op 15 november 1944,
in een soortgelijk dorp hier in Limburg,
Leveroy ...

als daar tijdens de laatste Duitse beschietingen
de school in brand vliegt,
en Peter twee van zijn zwaargewonde soldaten
– 2 broers - naar buiten sleept,
maar zelf op het schoolplein
dodelijk wordt getroffen door een granaat.

De twee broers - John en Ben Brazier -
overleven de oorlog,
kunnen terug naar hun land
om hun leven verder te leven;

hun kapitein Peter Borthwick blijft voor altijd hier,
onder een grafsteen met de woorden:
"He died as he had lived,
helping others."

Zijn vader, moeder en broer,
zien hun zoon en jongere broer
nooit meer terug ...

Peter is niet de enige
die zijn leven hier verloor.

Hij en anderen hier,
worden hier niet ver vandaan,
in Haelen, óók herdacht
met het Monument van Verdraagzaamheid.

Een monument gewijd
aan de meer dan 800 militairen
van elf nationaliteiten
die op een klein stukje aarde
in ons Limburg
hun leven verloren in een strijd
die in feite om verdraagzaamheid ging,
over democratie, over niemand buiten sluiten...

Op dat monument staat geschreven:

‘de geschiedenis is
de leermeester van het leven’

De vraag is dan: hebben wij in de wankelende wereld van vandaag iets geleerd?

Op een ander monument, een vredesmonument
in Kerkrade staat de tekst:

“Opdat we vrijheid waard blijven,
5 mei 1945.”

En dan heb ik het niet over de vrijheid,
zoals ik ook in Mesch zei,
die wij van na de oorlog
al ons hele leven gewoon zijn.

Een vrijheid die we ons zó eigen hebben gemaakt,
dat we neigen te denken
dat die enkel en alleen voor onszelf geldt,
en niet voor die ander.

Nee, dan heb ik het over die zwaarbevochten vrijheid
waarvoor mensen – zoals de 363 man die hier
letterlijk in ons midden¹ zijn gebleven –
hun leven hebben gegeven.

En dan hebben we inderdaad
in de wereld van vandaag
enkel en alleen
de opdracht *díe* vrijheid
waard te blijven.

Door blijven te vertellen,
niet enkel om te herinneren,
maar *vóóral* om te voorkomen.

Dear guests,

I talked about how we should continue telling the stories of our past
Not only to remember, but also to prevent

We should do so for the men who gave their lives for us,
men who remain in our midst until our days end.

So that we can truly remain worthy of our freedom.

¹ Kerkhof ligt midden in woonwijk